

SORUMLULUK

Günümüzde anne-babalara "Nasıl bir çocuk yetiştirmek istiyorsunuz?" sorusunu sorduğumuzda alınan cevaplar, genelde benzer görüşleri kapsıyor: Başarılı, ne istediğini bilen, özgüven sahibi, kendini iyi ifade edebilen, yeteneklerini ön plana çıkartabilen, mutlu, yaşadığı çevreye uyum sağlayabilen... Aynı soruya bir eğitimcinin vereceği cevap da hiç şüphesiz temelde aynı olacaktır.

Sorumluluk;

- 1) Kurallara uyma,
- 2) Tercihlerin ya da seçimlerin sonucuna katlanma,
- 3) Başka insanlara ve onların haklarına saygı gösterme, olarak ele alınabilir.

Ancak sorumluluk, başkalarının söylediği her şeyi yerine getirme olarak düşünülmemelidir. Anne-babasının, öğretmenin ya da çevresindeki herhangi birinin söylediklerini yerine getiren bir çocuğa, sorumlu çocuk, gözüyle bakamayız. Bu şekilde davranan bir çocuk, gerektiğinde, öncelik vermesi gereken konuların ayrımını yapamaz. Örn: Ertesi gün okulla ilgili bir görevi yerine getirmesi gerekirken, akşam gezmeye giden bir çocuk okula karşı sorumluluğunun aksamasına sebep olur.

SORUMLULUK BİLİNCİ NASIL KAZANDIRILIR?

Çocuğumuzdan beklentilerimizin gerçekleşmesi durumuna göre onun sorumluluklarını yerine getirmeyi öğrendiğini ya da öğrenemediğini düşünürüz. Eğer beklentilerimize uygun davranışlar ortaya çıkmamışsa sorumluluk kazandırma sürecini gözden geçirmek gerekir. Elbetteki bu süreç her eve, her anne babaya göre farklı yaşanacaktır. Çünkü sorumluluğun gelişimi çocuktan çocuğa değişiklik gösterir. "Her çocuk aynı zamanda aynı sorumlulukları alır." diyemeyiz. Çocukların kişilik özellikleri, fiziksel yapıları mutlaka dikkate alınmalıdır. Ancak burada önemli olan anne-babanın, çocuğunun işini yapmayı bırakması ve kendi işini kendisinin yapması konusunda ısrarcı davranabilmesidir. Kişisel farklılıklar söz konusu olsa da, sorumluluk kazandırmaya yönelik her sürecin "**temel**" öğeleri vardır.

► **Bilgilendirme:** Çocuğun davranışında istenen değişimin gerçekleşebilmesi için önce çocuğun bu değişim hakkında bilgilendirilmesi gerekir. Çocuğun bu değişimi bir ihtiyaç olarak görebilmesi için, nedenleri hakkında bilgi vermek önemlidir. Kuralların neden konduğu ve sorumluluğun önemi anlatılmalıdır.

► **Takip:** Bilgilendirmeden sonra, çocuğun söz konusu davranışı gösterebilmesi için ona bir süre tanınması gerekir. Bu süre içerisinde yapılan takip sonucunda sorumlu davranışın ortaya çıkıp çıkmadığına, ne sürede ortaya çıktığına, hangi zamanlarda davranışın yapıldığına-yapılmadığına dikkat edilmelidir.

► **Geri bildirim:** Belli bir süre sonra gidişat hakkında bilgilendirmek gerekir. Eğer istenen sorumlu davranışın sayısında artış varsa uygun pekiştireçlerle motive edilmeli, eğer beklenen sorumlu davranışın ortaya çıkmasında sıkıntılar varsa, bu sıkıntılar ve olası nedenlerinin çocukla paylaşılması gerekir.

► **Hatırlatma:** İstlenen davranış eğer gerçekleşmiyorsa yeniden hatırlatma sürecine gidilmelidir.